

«8. MAI»

Kristiansund N.

Box 41

Utgiver og redaktør
Nils Vikdal

Forretningsfører
Per Kvendbø

Kontor: Fløyvelen 25 — Telefon 1330
Abonnementspris kr. 12.— pr. år

Det store oppgjør

I den engelske frontaledebatt 1948 uttalte Winston Churchill: «Hevn er den kostbareste og mest langtrukne av alle tilfredstillelser. Gjengjeldelse er den fordervelligste politikk man kan tenke seg. Vi bør så en strek over fortidens forbrytelser og redaler og for vår egen frøises skyld vende blikket mot fremtiden».

Dette er både en stor krigers og en klok statsmanns ord, og vi tar dem som utgangspunkt, når vi fortsatt skal beskjefte oss litt med justisdepartementets budsjettforslag for 1950—51. Som helhet kan man si, at budsjettforslaget fortsatt bærer preg av hat og hevnløst overfor NS-folkene — over dem som ble hjemme i nødens stund og tok vare på samfundets og folkets interesser.

Utenfor vesteuropelsk rettsoppfatning har Londonregjeringen og den etterfølgende A-regjeringen erklært at NS-folkene er solidarisk ansvarlig for eventuelle skader, som hjemmeregjeringen ved sine disposisjoner skal ha påført landet. I henhold til denne påstand er det så satt opp et mer enn tvilsomt tall på 281 mill. kroner. Med det som bakgrunn har så det politiske rettsapparat, som mange jurister har lånt seg til, inntil 1. desember 1949 idømt NS-folkene beting og erstatninger på i alt 253 mill. kroner. Av dette beløp har Erstatningsdirektoratets håndgagne menn til samme tid inndrevet 148 mill. kroner eller 57 pst. Ved årsakstiftet har dette direktorat fått delvis nye innpiskere og kravbrevens hagler nu over NS-folkene sammen med skattekravene. Der skal syensynlig skjæres inn til benet, men vi vil for alle tilfellers skyld gjenta vår advarsel fra tidligere om, at disse midler må forvaltes med den største forsiktighet, da den dag vil komme at et nytt regnskap skal gjøres opp.

Utgiftene til landsvikoppgjøret pr. 1. juli 1951 anslås til nær 150 mill. kroner med inntekter til samme tid på anslagsvis 172 mill. kroner. Om dette sier departementet, at om noen tror at disse tall kan veies mot hverandre, glemmer de, at de beting og erstatninger landsvikerne idømmes mange ganger overstiges av de skader de har påført landet. Departementet understreker dette sterkt, fordi mange har hatt tendens til å ville se landsvikoppgjøret som en lønneende forretning! Summen av de økonomiske tap som direkte er påført staten og de uttelling som må forestas for å dekke skader og tap som landsvikerne er ansvarlig for, utgjør mange ganger de beløp som de samme blir pålagt å betale, sier statsråd Gundersen iflg. bladet «Nidaros» 2. febr. 1950.

Overfor en slik argumentasjon står vi nærmest stum, og vi håper at anstendigheten i stortinget er så stor, at en eller annen tar bladet fra munnen og sier hr. justisministeren et alvorord. Vil man se regnskapsmessig på det politiske rettsoppgjør, er det klart at det er en dundrende underakuddaforretning, men ikke på de premisser som justisministeren anfører. Den dag regnskapet foreligger vil det nok vise seg, at NS ikke har påført staten noe tap, kanskje heller tvertimot, og hertil kommer at det juridiske grunnlag for det solidariske-økonomiske ansvar er fullstendig sviktende. Vi fristes til å omtale en så framrakende jurist som dr. jur. Gustav Smedal: «Hvis planen om å delekke NS-medlemmene ved store erstatningsansvar kan karakteriseres som det rene galmannsverk, littet på en tid da fornuftige motforestillinger ikke gjorde seg gjeldende».

Det er lett å skjønne, at den regjering, som framseter slike påstander gjerne vil ha syndebukker for sine egne gjerninger, og det har forundret oss storligen, at det ikke er noen som våger å rope vakt i gevær overfor den ville jakt som A-regjeringen driver på vårt lands siste resurser. Her hjelper ingen Marshallhjelp, selv om vi får aldri så lang henstand med betalingen. Tenk bare på, hvorledes statsgjelden er øket siden fredens tider. De faste innenlandske lån er gått opp fra 743 mill. i 1938 til 8.865 mill. i 1948, og der oppgis en utenlandsk gjeld som er steget fra 654 mill. i 1938 til omkring 1.100 i 1949. Omregnet til dagens kurs er det omkring

1.800 mill. kroner. Som man vil forstå, kommer renter og avdrag på disse lån opp i henimot 800.000.000 kroner og da er det ikke å undres over, at skattetrykket blir hårdt. Og derfor må regjeringen ha syndebukker. NS-folkene er så lett å ta til, for de har jo hittil vært uten forsvar og har hatt en propagandamessig opparbeidet opinion mot seg. Dertil kommer, at opposisjonen i Stortinget har vært lammet, delvis av fellesprogrammets dåraktigheter, delvis av årsaker som unndrar seg alminnelig beaktelse i dag og ennå en tid framover. Men — som sagt — nu håper vi på, at det blir sagt grundig i fra i Stortinget at selv NS-folkene får et rimelig forsvar. Det går nemlig an å narre folket både en og to ganger, men ikke bestandig, og når så narrieret for alvor går opp for den store masse, da vil det ikke bli greit å være A-regjering på ruinhaugen. Da var Karanski tross alt heldigere.